

Andrena viridescens nieuw voor de Nederlandse fauna (Hymenoptera: Apidae, Andreninae)

JAN SMIT

SMIT, J., 1997. *ANDRENA VIRIDESCENS* NEW FOR THE DUTCH FAUNA (HYMENOPTERA: APIDAE, ANDRENINAE). – *ENT. BER., AMST.* 57 (12): 200-201.

Abstract: Andrena viridescens was caught for the first time in The Netherlands in 1997.

Plattenburgerweg 7, 6824 ER Arnhem.

Inleiding

Van de zandbijen van het geslacht *Andrena* waren in ons land tot op heden 71 soorten bekend (Peeters, persoonlijke mededeling), variërend in grootte van 4-5 mm tot groter dan een honingbij, $\pm$ 15 mm. Bij ons behoren de meeste soorten tot de voorjaarsbijen, de eerste exemplaren kunnen reeds in maart aangetroffen worden op de bloeiende wilgenkatjes. Hun Nederlandse naam danken ze aan het feit dat de vrouwtjes hun nesten in de grond aanleggen, waarbij veel soorten de voorkeur geven aan zand.

Op 2 mei 1997 ving ik een vrouwtje van *Andrena viridescens* Viereck in Zuid-Limburg, aan de zuidkant van het Vijlenerbos in de buurt van Cottessen, op een schaars begroeide helling van een extensief begraasd weiland. Deze soort was nog niet eerder in ons land aangetroffen.

Andrena viridescens Viereck

Andrena viridescens is goed herkenbaar. Van de in ons land voorkomende *Andrena*-soorten is dit de enige waarbij de kop en het borststuk duidelijk blauw-groen glanzend zijn. Het is een kleine soort (6-7 mm), die zo op het oog zou behoren tot het subgenus *Micrandrena*, waarvan de soorten variëren van 4-8 mm. Door de blauw-groene glans is *A. viridescens* eenvoudig van deze groep te onderscheiden. De achterranden van de tergieten zijn geel doorschijnend. Ook de sprietvlag is van onde-

ren voor het grootste deel geel gekleurd. De achterranden van de sternieten zijn lang afstaand behaard.

Andrena viridescens is oligolectisch, het stuifmeel wordt uitsluitend gehaald van gewone ereprijs (*Veronica chamaedrys* L.). Westrich (1989) noemt daarnaast nog brede ereprijs (*V. austriaca* subsp. *teucrium* L.) als incidenteel gebruikte stuifmeelleverancier. Ook op de vangplaats bij het Vijlenerbos bevindt zich een aantal plekken van de gewone ereprijs. Het nest wordt zowel in zandige als in lemige bodem gegraven. De soort vliegt van eind april tot begin juni.

Andrena viridescens komt in het gematigde deel van Europa voor (Westrich, 1989). Westrich (1989) noemt voor Duitsland meer dan 100 soorten van het geslacht *Andrena*; Schwarz et al. (1996) noemen voor Oostenrijk, Duitsland en Zwitserland samen in totaal 161 soorten. In Duitsland ontbreekt de soort in het noorden. Volgens Westrich (1989) is deze zandbij in Baden-Württemberg niet ongewoon, echter wel bedreigd door het verdwijnen van geschikte biotopen, met name extensief gebruikte weilanden. Volgens Schmid-Egger et al. (1995) is de soort in Rheinland-Pfalz niet zeldzaam. De soort is verder bekend van Dellbrück in de omgeving van Keulen (Peeters, persoonlijk mededeling). Uit België zijn drie waarnemingen bekend, allen van voor 1950: twee uit Midden-België en één uit het zuidwesten (schriftelijke mededelingen J. Petit en Sébastien Patiny).

Dankwoord

Mijn dank gaat uit naar Prof J. Leclercq, Sébastien Patiny en J. Petit voor het beschikbaar stellen van de gegevens van België en naar Theo Peeters voor de mededeling over de waarneming bij Keulen.

Literatuur

SCHMID-EGGER, C., S. RISCH & O. NIEHUIS, 1995. *Die Wildbienen und Wespen in Rheinland-Pfalz*: 1-296.

Gesellschaft für Naturschutz und Ornithologie Rheinland-Pfalz, Landau.

SCHWARZ, M., F. GUSENLEITNER, P. WESTRICH & H. H. DATHE, 1996. Katalog der Bienen Österreichs, Deutschlands und der Schweiz (Hymenoptera, Apidae). – *Entomofauna, Suppl.* 8:1-397.

WESTRICH, P., 1989. *Die Wildbienen Baden-Württembergs*, Spezieller Teil: 436-972. Ulmer, Stuttgart.

Geaccepteerd 2.x.1997.